

СТАНОВИЩЕ

за присъждане на образователната и научна степен „Доктор”

от доц. д-р Златина Георгиева Димитрова,

член на научното жури от Бургаски свободен университет

Област на висше образование: 1. Педагогически науки

Професионално направление: 1.2. Педагогика

Научна специалност: Предучилищна и начална училищна педагогика

Бургаски свободен университет, Център по хуманитарни науки, Програмен съвет по педагогика

Тема дисертационния труд: „Модел за трансформация на агресивно поведение в асертивно поведение чрез създаване на приказки при ученици в начален етап на обучение (3. – 4. клас)“

Автор: Весела Панчева Стоянова

Научен ръководител: проф. д-р Пепа Митева

1. Данни за дисертанта

Весела Панчева Стоянова е магистър по начална училищна педагогика от Шуменския университет «Константин Преславски» (1986–1989 г). В периода 2001–2004 г. придобива и магистърска степен по психология във ВТУ «Св. св. Кирил и Методий». След обучение в Световната академия по позитивна психотерапия във Висбаден, Германия (2003–2008 г.) получава международен сертификат за психотерапевтична правоспособност. От 1992 г. до настоящия момент е директор на СУ „Димитър Талев» в гр. Добрич. Като педагог и ръководител тя притежава Първа професионална квалификационна степен, както и удостоверения за професионална квалификация «Разработване и управление на проекти по програми на ЕС» и „Разработване

на проекти 2007–2013 година по линия на оперативните програми» от Софийски университет „Св. Климент Охридски“ (2007 г.).

Професионалната експертиза на Весела Панчева е убедително представена и защитена. Тя съдържа достатъчно основания в подкрепа на амбициите ѝ за усъвършенстване и доказване в областта на теорията и практиката на началното училищно образование. Придобитите знания и умения позволяват на докторантката компетентно да направи своя избор за многоаспектно проучване по една изключително важна и значима за образованието тема, свързана с трансформацията на агресивното поведение в асертивно чрез създаване на приказки при ученици в 3. и 4. клас.

2. Данни за докторантурата

Весела Панчева Стоянова е зачислена в самостоятелна форма на обучение по докторска програма „Предучилищна и начална училищна педагогика“ в професионално направление: 1.2. Педагогика към Центъра по хуманитарни науки със Заповед №УМО 107/16.03.2021 г. на ректора на Бургаския свободен университет. Дисертационният труд е разработен в срок. На 25.05.2023 г. на заседание на Учебно-научния съвет на Центъра по хуманитарни науки при БСУ дисертационният труд е обсъден предварително и предложен за публична защита.

Спазени са всички изисквания за реализирането на процедурата по защита на дисертационния труд. Допуснати нарушения няма.

3. Данни за дисертационния труд, автореферата и публикациите

Дисертационният труд е с общ обем от 326 страници, от които 237 страници са основният текст. Резултатите от изследването са онагледени със 7 таблици, 10 фигури и 21 диаграми. Приложенията са обособени в

самостоятелно книжно тяло. Те са събрани в общо 89 страници, а в тях са включени авторски творчески инструменти – додекаедър и различни видове когнитивни карти, разработени уроци, детско творчество и др.

3.1. Актуалност на темата и структуриране на разработката

Дисертационният труд на Весела Стоянова е посветен на изключително *актуален и педагогически значим проблем*, свързан с увеличаващите се прояви на агресия сред децата и младежите и все по-осезаемата необходимост от създаването на работещи училищни политики за преодоляване на агресивното поведение у учениците в началния етап на основната образователна степен. *Оригиналността* на изследването се откроява в разработването на иновативен модел за трансформиране на агресивното поведение в асертивно чрез създаване на приказки при ученици в 3. и 4. клас. Асертивността е едно от най-важните социални умения в съвременния свят, което прави създаването на работещи модели за формирането му все по-актуално и наложително.

Трудът е с подчертано теоретико-аналитичен и практико-приложен характер. Докторантката компетентно съчетава теоретичния анализ с експерименталното изследване. Организацията и етапите на научно-изследователската работа отговарят на изискванията за такъв вид изследване. Езикът и стилът на представяне на тезите и понятията е ясен и точен. Подготовката на докторантката и дългогодишният ѝ опит в образователната система се е отразил положително в адекватното разработване на научно-изследователска концепция и постановка на изследвания проблем.

Съдържанието е структурирано в увод, четири глави, изводи, заключение, препоръки, приноси и списък с публикации по темата. При разработването на дисертационния труд са анализирани 193 заглавия, от които

160 печатни издания на български език, 12 – на руски език, 7 - на английски език и 14 интернет източници.

3.2. Характеристика и оценка на дисертационния труд

В *увода* авторката обосновава значимостта и актуалността на дисертационното изследване. Аргументира мотивите за изследователската си работа и необходимостта от разработването, апробирането и въвеждането в педагогическата практика на модел за трансформация на агресивно поведение в асертивно поведение чрез създаване на вълшебни приказки при ученици в началния етап на образование.

В *първа глава* Весела Стоянова разработва теоретичните основи на своето изследване. Авторката се съсредоточава върху анализ на понятията «агресия», «агресивност», «агресивно поведение», «асертивност», «асертивно поведение», като подбира и разсъждава върху становища и концепции на наши и чужди учени. Паралелно с това изяснява тяхната същност, характерни проявления и вариации в детска възраст. В третия параграф докторантката насочва вниманието си към възрастовите особености на децата в начална училищна възраст, като специално внимание е отделено на спецификата на детското творчество. Изяснява се комуникативната структура на вълшебната приказка и се представят творчески инструменти за формиране на умения за създаване на приказки.

Авторката застава зад тезата, че агресивното поведение може да бъде коригирано и трансформирано в асертивно. Тя твърди, че «асертивното поведение и моделите на неговото проявление могат да бъдат научени след определена повтораемост и продължителност във времето след целенасочена работа в тази посока».

Във *втора глава* на дисертационния труд докторантката представя методиката на емпиричното изследване. Коректно конкретизира цел, задачи,

които произтичат от целта, обектът и предметът на изследване, хипотези. Аргументирано е обоснован замисълът на изследването, точно са описани методите на изследване, етапите и извадката за неговото провеждане. Резултатите са онагледени чрез схеми, таблици и графики.

Трета глава е с най-висока тежест и с принос към педагогическата теория и практика, защото в нея е представен разработеният авторски модел за създаване на вълшебни приказки. Апробираният социално-педагогически модел е подчинен на комплексния подход и има цялостно въздействие върху детската личност – на емоционално, езиково, ментално и поведенческо ниво. Особено ценни за педагогическата практика са разработените от авторката творчески инструменти за създаване на вълшебни приказки - додекаедър, когнитивни карти и електронна интерактивна игра с текстове и аудио файл. Те осигуряват възможности на всеки начален педагог да черпи идеи за обогатяване на образователния процес със съвременни педагогически решения, които са подходящи за приложение в учебна и в извън учебна среда.

В **четвърта глава** на дисертационния труд Весела Стоянова подробно, аналитично и нагледно представя анализ на резултатите от експерименталното изследване. Тази глава е диференцирана в шест параграфа и приемам, че е с приносен момент заради начина, по който са представени резултатите и използваните статическите методи на обработка. Авторката по безспорен начин доказва възможности за обобщаване и систематизиране на богат емпиричен материал, който умело извежда в данни и подлага на качествен и количествен анализ.

Изводите ясно очертават резултатите от проведеното изследване. Чрез тях докторант Весела Стоянова доказва, че е успяла да реализира целта, да реши планираните задачи и да осъществи проверката на издигнатите хипотези. Предоставя убедителни доказателства за приложимостта в масовата практика

на вложените идеи в разработения и апробиран модел за трансформация на агресивно поведение в асертивно чрез създаване на вълшебни приказки.

Авторефератът е с обем от 58 страници. Включеното съдържание е систематизирано и конкретно отразява най-съществените аспекти на дисертационния труд.

Резултатите от проведеното изследване са популяризирани в шест публикации по темата на дисертационния труд и разкриват съществени аспекти от него. Публикувани са в периодични издания и са представени на различни форуми. Всички публикации на Весела Стоянова са самостоятелни.

4. Научни приноси на дисертационния труд

Научната самооценка за приносите отразява адекватно постиженията на докторантката и съм съгласна с изведените от нея научни приноси. Разработеният модел за трансформация на агресивно поведение в асертивно чрез създаване на вълшебни приказки при ученици от 3. и 4. клас е оригинален, ефективен и приложим както в масовата практика в началното училище, така и в извънучебна среда.

5. Въпроси и препоръки към докторанта

Как виждате развитието на разработения модел в бъдещата Ви работа като педагог и ръководител?

Какви трудности/фактори биха възпрепятствали масовото внедряване на Вашата концепция в учебна и в извънучебна среда?

В дългосрочен план препоръчвам на докторант Весела Стоянова да апробира модела и в останалите класове на началния етап на обучение и да подготви иновативна технология за трансформация на агресивно поведение в асертивно чрез създаване на вълшебни приказки в началното училище.

6. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа *научни, научно-приложни и практико-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката*. Те отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Р България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагането му и съответния Правилник на Бургаския свободен университет.

Дисертационният труд показва, че докторант **Весела Панчева Стоянова** *притежава* задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност Предучилищна и начална училищна педагогика. Демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Въз основа на гореизложеното, убедено давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване, постигнатите резултати и приноси. *Предлагам на уважаемите членове на научното жури своя положителен вот за присъждане на образователната и научна степен „Доктор” на Весела Панчева Стоянова* в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика, научна специалност Предучилищна и начална училищна педагогика.

14.08.2023 г.

гр. Велико Търново

Член на научното жури:

(доц. д-р Златина Димитрова)